

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΑΡΔΟΙ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ δημοφιλοῦς ποιητοῦ. Τὰ μαθητικά του χρόνια. Μερικὰ ἀπὸ τὰ ὑψαιότερα ἀνέκδοτά του. Ὁ ποιητὴς καὶ ὁ ὑπάλληλος. Ἡ σατυρική του φλέβα. Ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἡ Μαρία. Παράσχος καὶ Τριχοῦλης. Ὁ ποιητὴς στὴ Θῆρα. Ὁ Παράσχος καὶ τὰ λευκάματα. Ἡ ἀσθένεια καὶ ὁ θάνατός του.

ΝΑ ἀγαλμα τοῦ Ἀχιλλεὺς Παράσχου θὰ στηθῆ τέλος στὰς Ἀθήνας. Κάλιο ἀγά, παρὰ ποτέ. Ἡ μορφή του κατ' ἔξοχον Ἀθηναϊότερη ποιητοῦ θὰ λάμπη μαρμαρινῶς ἐν μίᾳ γωνίᾳ τοῦ Ζαπτείου, ἀντικείμε τοῦ γλυχοῦ τόπου, ὅπου ἦ'αν ἄλλοτε τὸ περίφημο «Ἄντρον τῶν Νυμφῶν», τὸ ἀγαπημένο καὶ τραγουδημένο ἀπ' τὴ ρομαντικὴ Μόσσα του.

Ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος εἶχε γεννηθεὶ στὸ Ναύπλιο, στὰ 1838. Ἐραθῆτευσεν ἐπὶ ἱστορικῷ Γυμνασίῳ, τὸ πρῶτο τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἄλλοι δύο ὑπῆρξαν ὁ Σολωμὸς καὶ ὁ Βαλαωρίτης. Εἶνε σύμπτωσις ὄρασις διὰ τοὺς τρεῖς ὑψαιότεροι τοῦ 19ῆν Ἑλληνικὸν αἰῶνα εἶνε καὶ οἱ τρεῖς μεγαλύτεροι· Δὲν ἤξερον. Ἦξερον μόνον ὅτι ἄμα ἀντιζήσαν τὸν Παράσχον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃσι ποῦ εἶνε, ἔλεγεν· «Αὐτὸς θὰ εἶνε Ποιητὴς!» Καὶ ἄμα ἐμάνθανεν ὅτι εἶνε ὁ Παράσχος, ἐσυλλογίζετο· «Μὰ βέβαιον. ἔτσι ὄρατος-ῥεῖται νὰ εἶνε ὁ Ποιητὴς». Τὸ ἔγνω ῥε καλὰ καὶ ὁ ἴδιος. Εἶνε γνωστὸν τὸ ἀνεκτόνον· Κάλιο τοῦ προσώπου του ἦ'αν ἀτίχο. Ἐπομένως δὲν ἐξυρρίζονταν ποτὲ ἐπειδὴ δὲ σπανίως ἐκοβε καὶ τὰ στυλοῦντά του, πορροῦσε νὰ ποῦμε διὰ διατροπὴν ἀε ἀμετάβλητη καὶ ἀνεπιθέτου τὴ μορφή του τοῦ εἶδος οὗ ἄρα, ἀπὸ ἐφρόντισεν πρῶτα νὰ τὴν σφραγίσῃ ὁ ἴδιος μετὰ τῆς σφραγίδος τῶν ἐκλεκτῶν του πλασμάτων. Ἐφοροῦσε πάντοτε κατεβαστὰ φεώκω, πῶν τὸν ἄφτανε γυμνὸν ἐμπρὸς τὸ λαϊκὸν, ψιλὸ καπέλλο, φορεοῦσα οὐκ ἐπιχορηγίω-συνήθως μαυρὴ ρεντιγκότα—καὶ τὸ χερμαῖα μιά γούνα πῶν τὴν εἶχε φέρει ἀπὸ τὴ Ρωσσία.

Κατὰ τὸ 1879 ὁ Παράσχος ἔκαμε μιά περιοδείαν εἰς τὴν Αἴγυτον καὶ εἰς τὴν Ρωσσίαν γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴ τῶν ὁμογενῶν πρὸς ἐκδόσιν τῶν «Ποιημάτων». Ἀπὸ τὸ ἔξωτοκοῦ ἔστειλε συχνὰ εἰς τὴν οἰκογένειάν του χρήματα μετὰ δὲ τὰ ἐπιβλήθησαν πολλὰ γράμματα, ἀπληγά ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πατρικῶ στίχου τοῦ ποιητοῦ, καὶ τέλος ἔμεινε εἰς τὴν ταπὴν τοῦ ἐπιστρέψαντος Ἀχιλλεὺς ἕνα εἰκοσάφραγκο, τὸ τελευταῖον. Μιά ἀπὸ τίς ἡμέρας ἐκεῖνες ὁ ποιητὴς καθύστη ἐπὶ καφερένιοι *Γιαννοπούλου* (τὸ κατόπιν *Ζαχαράτου*), εἰς τὴν πλατεία τοῦ Συντάγματος, φοροῦσε τὸν καφέ του (τὸν «ερατεινὸν» του, ὅπου τὸν ἔλεγε) καὶ κρινίζοντας ὄνειρολολοῦσε. Ἐῶς ῥεῖται νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ Παράσχος ἦταν μαριωδὴς καφερένιος. Πολλὰς φορὰς ἔλεγε, δειχνοντας πρῶτα τὸ φρετζάνι του πῶν ἄνιχνε καὶ ὑστερα τὸ χοντρὸ τσιγάρο του·

— Ἀποῶ πῶς ὁ Ὀμηρος ἔγραφε τὴν Ἰλιάδα του χωρὶς αὐτὸ καὶ αὐτό!

Σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν μακαρότητα βρισκότανε τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ὁ Ἀχιλλεὺς ὅταν διακρίνῃ νὰ ῥεχεται ἀπὸ μακρὰ ἕνας ὁμοιοπαθὴς «ἐν Μόσσας ἀναδέλφος» μετὰ τρούπα παπούσια. Ὁ Ἀχιλλεὺς, πρῶτος τὸν πλοῖσός τ' ἐρχόμενος, ἀρχίζε νὰ μονολογῇ·

— Παράσχος ἢ παπούσια; Παράσχος ἢ παπούσια; Παράσχος ἢ παπούσια;

Καὶ τέλος φρονάει ἀπορασιακῶς·

— Παπούσια!...

Στὸ μεταξύ φτάνει πρὸς τὸ μέρος τοῦ Παράσχου ὁ περιπατητής, χωρὶς νὰ ἔξη βέβαιον τὸ μονόλογον καὶ τὴν ἀπόρασιν τοῦ καθήμενου ἀναδέλφου του. Βλέπει τὸν Ἀχιλλεὺν καὶ τὸν καλημερίζε. Ὁ Παράσχος, ἀντὶ ἀνανήσους, προσφέρει στὸ συνδέλφῳ του τὸ μονάχιον τοῦ εἰκοσάφραγκου, λέγοντας·

— Νά, ἀδελφέ! πάρε παπούσια!

Ὁ ἄλλος ἀράζει μετ' ἐγνονομοσίῃν τὸ εἰκοσάφραγκο καὶ ἔτσι ὁ Παράσχος ἔμεινε καὶ πάλι χωρὶς πεντήρα.

Μιά φορὰ ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἐγύρισε μετὰ ἀπὸ μιά ἔσυχ τὴν Σαλαμίνος εἰς τὴν πόλιν. Ὁ ἥλιος ἔβασιλευσε καὶ τὸ θέμα ἦταν ἔσοχο. Ὁ Ποιητὴς διέταξε τὸν ἀμαξίατὴν του νὰ σταματήσῃ γιὰ νὰ θαυμάσῃ τὸ θέμα. Ἀφοῦ ἔμεινε ἔτσι λίγα λεπτὰ, ρεμβάζοντας οἰσιπλά, ἐγύρισε εἰς τὸν ἀμαξίατὴν·

— Δὲν μοῦ λές, τί ἀσιθάνειαι ἐδῶ, τώρα πῶν δύνει ὁ ἥλιος ἔτσι ὄρατος; ρώτησε ὁ Ποιητὴς.

— Ἀρεντικὸν, συλλογίζομαι πῶς ἀγγίσαμε καὶ θὰ φτάσομε νῦν εἰς τὴν πόλιν.

Ὄσον ὁ Παράσχος ὑπηρετοῦσε ὡς Ἰπποπόρονον ἐπὶ Τσιγῶνιν ὑπέβαλε πρὸς Ἰπποπόρονον τῶν Ἑσπερικῶν αἰτησὴν ζήτησας ἀδεία ὅπουσας γιὰ νάρθη στὰς Ἀθήνας. Καὶ ὁ Θεόδωρος Δηληγιάννης, ὑπὸργός τότε, ἔκαμε τὸ ἔξῃς καλωποῖσι·

— Ὁ κ. Παράσχος θέλει νὰ ἔχη διαρκὴ ποιητικὴν ἀδειαν!...

Ὄταν κάποτε ἕνας πλοῖσος ὁμογενὴς ἔστειλε ἐπὶ τὸν Παράσχον τὴν εἰκόνα του καὶ 10.000 φράγκα «φόρον θαυμασμοῦ» ὁ Ποιητὴς ἐπέστρεψε τὰ χρήματα μετὰ τὴν ἀκόλουθη σημείωσιν·

«Κρατῶ τὴν εἰκόνα, ἀλλ' ἐπιστρέφω τὸ πλάσιον!»

Ἐνας λόγιος θαυμαστής του, γράφει κάπου·

«...Ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἦταν ὄρατος, ἐκατάγως ὄρατος. Ἦταν ἀπὸ τοὺς τρεῖς ὄρατους ποιητὰς τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ἄλλοι δύο ὑπῆρξαν ὁ Σολωμὸς καὶ ὁ Βαλαωρίτης. Εἶνε σύμπτωσις ὄρασις διὰ τοὺς τρεῖς ὑψαιότεροι τοῦ 19ῆν Ἑλληνικὸν αἰῶνα εἶνε καὶ οἱ τρεῖς μεγαλύτεροι· Δὲν ἤξερον. Ἦξερον μόνον ὅτι ἄμα ἀντιζήσαν τὸν Παράσχον, χωρὶς νὰ γνωρίζῃσι ποῦ εἶνε, ἔλεγεν· «Αὐτὸς θὰ εἶνε Ποιητὴς!» Καὶ ἄμα ἐμάνθανεν ὅτι εἶνε ὁ Παράσχος, ἐσυλλογίζετο· «Μὰ βέβαιον. ἔτσι ὄρατος-ῥεῖται νὰ εἶνε ὁ Ποιητὴς». Τὸ ἔγνω ῥε καλὰ καὶ ὁ ἴδιος. Εἶνε γνωστὸν τὸ ἀνεκτόνον· Κάλιο τοῦ προσώπου του ἦ'αν ἀτίχο. Ἐπομένως δὲν ἐξυρρίζονταν ποτὲ ἐπειδὴ δὲ σπανίως ἐκοβε καὶ τὰ στυλοῦντά του, πορροῦσε νὰ ποῦμε διὰ διατροπὴν ἀε ἀμετάβλητη καὶ ἀνεπιθέτου τὴ μορφή του τοῦ εἶδος οὗ ἄρα, ἀπὸ ἐφρόντισεν πρῶτα νὰ τὴν σφραγίσῃ ὁ ἴδιος μετὰ τῆς σφραγίδος τῶν ἐκλεκτῶν του πλασμάτων. Ἐφοροῦσε πάντοτε κατεβαστὰ φεώκω, πῶν τὸν ἄφτανε γυμνὸν ἐμπρὸς τὸ λαϊκὸν, ψιλὸ καπέλλο, φορεοῦσα οὐκ ἐπιχορηγίω-συνήθως μαυρὴ ρεντιγκότα—καὶ τὸ χερμαῖα μιά γούνα πῶν τὴν εἶχε φέρει ἀπὸ τὴ Ρωσσία.

Ἡ προτομὴ τοῦ Ἀχιλλεὺς Παράσχου, ἡ ὁποία ἐστήθη εἰς τὸ Ζαπτεῖον ἐναντὶ τοῦ «Ἄντρον τῶν Νυμφῶν» καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἀποκαλυπτήρια θὰ γίνουσι προσεχῶς.

(Ἔργον τοῦ Ἀθηναίου γλύπτου κ. Γ. Δημητριάδου).

Μιά φορὰ τὸν ἔβγαλε ἐπίδομα καὶ ὁ Κομμουνιστὸς, ἀλλ' οἱ φίλοι του μεγάλου πολιτικοῦ διαμαρτυρήσαν, ἐπειδὴ ὁ Παράσχος ἦταν ἀντιπολιτευόμενος. Ἐστὸν Παράσχο δίνεις, τοῦ εἶπαν, πῶν μὰς ἔβρισε καὶ θὰ μὰς ξαναβροῖσῃ; Ἀλλ' ὁ Κομμουνιστὸς, χαμογελοῦντας ἀπάντησε·

— Δὲ βραστεῖτε! Αὐτὸς εἶνε ποιητὴς. Αὐτοῦ τοῦ αἵμου θὰ τοῦ στήσουν καὶ ἀδριάντα. Ἐμένα θὰ μετ' εἰσέλθω.

Ἦταν λοιπὸν ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος τὸ χαϊδεμένο παιδί τῶν πολιτικῶν καὶ τῆς κοινωνίας. Ὅτι ζήτησος τοῦ τοῦ ποιεῖται.

Στὴ Σαντορίνῃ, ὡς Ἐπαρχος, δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ γράφῃ στίχους καὶ νὰ μεταφράζῃ τὸν Βύρωνα. Σ' ἕνα ποιήμα του σατυρικῶ, μετὰ τὸν τίτλον «Ποιητὴς—Παράσχος», γραμμένο ἐπὶ νηὶ οὐ αὐτὸ, τὸν Ἀπριλίον τοῦ 1873, γράφει·

Χθὲς πάλιν ἀνεγίνωσκον τὸν Βύρωνα κρυφίως
Ὅποτε μετὰ ἔλαβε γραφεῖς τις ἀφηνίδιος.
Ἐπ' αὐτοφῶρῳ συλλήφθη εἰς τὴν κατασχόνην
Ἐρυνθιάσας, ἄφρον τὸν Βύρωνα μ' ὀδύνην.
Μοῖς τῷ γεννάδι τὴν μοῖφὴν ἢ ἐκπλαγὴς ἐφάνη·
Φεῦ! ἔβλεπες τὴν Βύρωνα ἀντὶ τοῦ Δελγηγιάνη

Νομοθεσίαν... Έπαρχος ν' αναγνώσκω ἐπὶ !
Καὶ ὁ γραφίσκος ἔκτοτε κατώτερον μὲ βλέπει !

Ὁ Παράσχος ἐσυχαίνονταν τρομερὰ τὰ λευκώματα, τὰ ὁποῖα ὄμως τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν πολὺ τῆς μόδας. Κάποτε ὄμως (συνέβη μάλιστα νὰ εἶχ τρομερὴ ἀπειταρία καὶ τρομερὸ πονοκέφαλο) τὸν ἀνάγκασαν νὰ γράψῃ στὸ λεύκωμα κάποιου ἀσχημοῦ νέου.

Καὶ ὁ ποιητὴς ἔγραψε :

Πάλιν ὁ χάρις συμῶν αὐτὸς τῶν λευκωμάτων...
Τὸ λεύκωμα εἶνε τροφὴ μεγάλων παιδαριῶν...
Νεκροταφεῖον ἀληθοῦς ἰσότητος· διότι
Μὲ τὸν Νικολετόπουλον ὁ Μπαίρων ὀνώνεται.

Ὁ στίχος αὐτὸς ἔμεινε ἱστορικό. Ὁ ποιητὴς τὸν ἔγραψε γιὰ τὴν ἴδια σελίδα τοῦ λευκώματος· ὑψίστην στίχον Νικολετοπούλου τινὸς καὶ τοῦ Βύρωνος. Τὸ ποίημα τοῦ ὀργισμένου Ἀχιλλέως τελιώνει :

Τὸσον Νικολετόπουλε ! Καὶ Βύρων ἂν δὴν εἶμαι
Πάλιν θὰ ἔχω τὴν τιμὴν πλησίον σου νὰ κείμαι !

Ἐν' ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα τῶν ποιημάτων τοῦ Παράσχου ἦταν ἡ συχνὴ ἐπαναλήψεις τῆς ἴδιας φράσεως, ἡ παλλιλολογία. Αὐτὸ ἔχαρᾶ κτήριζε τὴν τεχνολογίαν του, τὴν ἀγαλῶνιτῃ, στορφοδὴ καὶ σχεδὸν πάντοτε ρητορικὴ. Γι' αὐτὸ τὸν ἐσαυτοῦσαν. ἔμεινε δὲ παροιμιώδης ἡ σχετικὴ παρωδία τοῦ ἔκαμε κάποιε ἕνας φαρσὲρ τῆς ἐποχῆς του, ὁ Γιαννάκος Μανρομυχάλης :

Ἦγουν, τουτέστι, δηλαδὴ, ἐν ἄλλοις λόγοις, ἦτοι
Ἡ Ἀφροδίτη εἶσαι σύ, οὐ εἶσαι ἡ Ἀφροδίτη !

Ἀκόμη καὶ ὁ κ. Δημ. Καμπούρογλου ἔγραψε σχετικὴ σάτυρα :

Τὸ κάλλος δὴν τὸ ἀγαπᾷ, δὴν ἀγαπᾷ τὸ κάλλος
Ὅπταν εἶνε ὄνιες, ὀπταν ἔχει ὄνιαν
Πᾶς ἄλλος ἄς τὸ ἀγαπᾷ, ἄς τ' ἀγαπᾷ πᾶς ἄλλος κ.λ.π.

Ὁ πρῶτος καὶ σφοδρότερος ἔρως τοῦ ποιητοῦ, ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὁποῖον ἐπόνεσε ἐναετὰ ἢ εὐαίσθητῃ καρδίᾳ του, ἦταν ἡ φλογερὴ ἀγάπη του στὴν περιφρημὴ Μαρία. Ἀναλία Σαραρεμὶ τὸ πραγματικὸ τῆς ὄνομα. Εἶνε ἡ κόρη τοῦ τοῦ ἔστιλε «τὸν κεραυτὸν εἰς φάκελλον εὐόδῃ καλεϊσμένον». Ἀλλὰ τι ἦταν ὁ κεραυτὸς αὐτός; Τι ἔγραψε τὸ φοβερὸ αὐτὸ γράμμα. Μᾶς τὸ λέει ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς, σὲ ἄλλο ποίημά του :

Μίαν ἀγὴν ἐγείρεται ψυχρὰ καθὼς
ἢ ἡ λήθη
Καὶ γράφει : «Εἶσ' ἐλεύθερος, ἡ-
[σώμενε με καὶ ζῆθι !

Ἡ ἔραφικὴ αὐτὴ καὶ ἀνεξήγητῃ ἐγκαταλείπει κατεπίκαρε τὸν ποιητὴ. Καὶ σὲ ἄλλα ποιήματά του, θρηνητικὰ (ὅπως τὸ γνωστὸ «Δρέψατε πάλιν ἑρασιῶ») διαβάσουμε ὅλη τὴν πικρὰ τῆς καρδίᾳς του.

Γιὰ τὴν Μαρία ἐπίσης ἔγραψε τοὺς περιφρημοὺς ἐκεῖνοὺς στίχοὺς «Αναμνήσεως».

Ὡ ! νὰ τὸ Ἄντρον τῶν Νυμφῶν καὶ νὰ τὸ μονοπᾶτι
Ὅπου ἐκείνη μὰ φορὰ μὲ μοῦ ἐπερᾶται.

Καὶ σὲ μίαν ἄλλη περίστασι ἐδοκίμασε μεγάλη θλίψι ὁ Παράσχος. Ὅταν πέθανε ἡ πολυαγαπημένη ἀδελφὴ του Αἰμιλία. Ἡ λύρα του βόηκε σπαραχτικὸς τόνους γιὰ νὰ τὴν κλάψῃ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ζαλοκώτας καὶ ἕνας διάσημος Ἴταλὸς ποιητὴς ἔγραψαν ἔλεγεια στὸ θάνατο τῆς σεμνῆς καὶ ὀραίας κόρης. Ἐκτοτε ὁ Ἀχιλλεύς Παράσχος, ὁσᾶς ἐβράβιζε κανένα παιδί τὸ ἔβγαζε Αἰμιλία (ἢ, ἂν ἦταν ἀγόρι, Αἰμῆλο). Ἐτα ὀνόμασε καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιά του. Ἐπίσης ἡ γνωστὴ ποιήτρια καὶ συνεργάτις μας κ. Αἰμιλία Στεφ. Δάφνη εἶνε βασιτιστικὰ τοῦ Ποιητοῦ. Ὁ Παράσχος τὴν ἀγαποῦσε ἰδιαίτερος, κ' ἕνα μεγάλο πιάνο πού ὑπάρχει στὴ πάλαι τῆς ποιητριάς εἶνε ὄμοιο τοῦ ἀναδόχου τῆς, τὸν καιρὸ πού ἦταν μαθήτρια τοῦ Ἀρσακίου.

Ὁ Ἀχιλλεύς Παράσχος—ὅπως ἔγραψαμε παραπάνω—ἦταν δημοφιλέστατος. Ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ δημοσίευσις ἐνὸς ποιηματός του ἀποτελοῦσε φιλολογικὸ γεγονός. Συνήθως ἀπήγγελε στὸν «Παρνασσό», καὶ τότε ὄχι μόνον ἡ αἴθουσα τοῦ φιλολογικοῦ αὐτοῦ συλλόγου, ἀλλὰ καὶ τὰ παράπλευρα θεώματα καὶ οἱ διάδρομοι καὶ ἡ σκιά ἀκόμη ἐγέμναν ἀπὸ κόσμον. Ὅταν ἀρροῦσθε ὁ Ποιητῆς, δὴ ἡ Ἐλληνικὴ κοινωνία ἀπὸ τὸ Παλάτι ὄς τὸ τελευταῖο πταχόσπιτο, παρῆκοῦσθαι μὲ ἀληθινὴ ἀγωνία τῆς φάσεως τῆς ἀσθενείας του.

Ὁ Ἀχιλλεύς Παράσχος ἀπέθανε στῆς 26 Ἰανουαρίου 1895. Ὁ κόσμος τὸ ἔμαθε μὲ ἀπερίγραπτῃ θλίψι. Ἡ κηδεία τοῦ «Ἐθνικοῦ Ποιητοῦ» ἔγινε δημοσίᾳ δαπάνῃ καὶ ὑπῆρξε μεγαλοπρεπεστάτη, πρωτοφανὴς γιὰ τὰς Ἀθήνας. Ὁλόκληρος χιλιάδες λαοῦ παρῆκοῦσθαι τὸ λείψανό του, σχεδὸν ὅλη ἡ πρωτεύουσα καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὴν Πειραιᾶ καὶ τῆς ἐπαρχίας. Στὸ Νεκροταφεῖο ἀχειμαρτέθησαν τὸ νεκρὸ ὁ Ἄγγελος Βλάχος, ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τότε καὶ 18 ἄλλοι ρήτορες. Ἦταν νύχτα καὶ, καὶ ἡ οὐρὰ τῶν ρητόρων ἐσυνέβη τὸ θαυμασμὸ ἢ τῆς γενεᾶς πρὸς τὸν κοσμιολάτρευτο Ποιητῆ, τὸν γνήσιον ἀντιπρόσωπο τῆς αισθηματικῆς ἐποχῆς του.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΦΗΡΗΜΕΝΩΝ

Τὸ κοτόπουλο τοῦ καρδινάλιου. Ὁ ἀδιάκριτος σκύλλος. Ἡ νενπρία τοῦ μαγειροῦ. Πᾶς ἐπίσθη ὁ πεινασμένος καρδινάλιος ἔτι... εἶχε φάει. Παρ' εἴλιγεν θύμα τῆς... ἀφηρημάδας του... «Σὰς ζητῶ συγγνώμην κύριε...» κλπ.

Ὁ καρδινάλιος Ντυμποῦ εἶχε δύο ἐλαττώματα: ἦτάν υπερβολικὰ ἀφηρημένος καὶ τρομερὰ ὀξύθυμος.

Τὸ καθημερινὸ του δεῖπνο ἀποτελεῖτο πάντοτε ἀπὸ μισὸ κοτόπουλο. Ἐνα βράδυ ὄμοι; τὴν στιγμή πού ὁ μαγειρὸς τοῦ ἐτοιμαζόταν νὰ σερβίρῃ τὸ φαγητὸ του, κάποιος σκύλλος, ὁ ὁποῖος εἶχε μὴ κοφρὰ μὲς στὴν κουζίνα, ὄρμησε στὸν τέντζερε, ἄρπαξε τὸ κοτόπουλο, καὶ ἔφυγε τρέχοντας. Ὁ μαγειρὸς, θέλοντας νὰ διορθώσῃ τὸ κακὸ, ἔσπευσε νὰ βάλῃ στὴ φωτιὰ δεύτερο κοτόπουλο. Τὴν ἴδια στιγμή, ὁ κύριός του ὁ ὁποῖος εἶχε καθίσει ἴδῃ στὸ τραπέζι, μὴ βλέποντας τὸ δεῖπνο του νὰ καταφθάνῃ, τὸν ἔκαλεσε καὶ τὸν ἐρώτησε ἀσθηρὰ γιὰτι ἀκόμη δὲν τοῦ εἶχε σερβίρει.

Ὁ μαγειρὸς τᾶχασε. ἤξερε καλὰ τί τὸν περίμενε ἂν ὁ ὀξύθυμος καρδινάλιος μάθαινε τὴν ἀλήθεια... Μὴ τολμώντας, λοιπὸν, νάντιμωπιση τῆ θύελλα, ἔκανε ἀπὸ μέσα του τὴν προσευχὴ του καὶ, βιαζόμενος στὴν κλασικὴ ἀφηρημάδα τοῦ κυρίου του, τοῦ ἀπάντησε ὑποκρινόμενος τὸν ἐκπληκτό :

— Μά, Πανιερώτατε... ἐδειπνῶτε !

— Πῶ; ! ἐδειπνῶτα !..

— Βεβαίωτα, Πανιερώτατε... Ἐφάγατε λίγο, εἶνε ἡ ἀλήθεια... Φαντάσατε πολὺ ἀποροσφημένος ἀπὸ τῆς σίφης σας... Ἄν πενᾶτε ὄμως ἀκόμη, νὰ σὰς ἐτοιμᾶσω ἄμεσως ἄλλο μισὸ κοτόπουλο... Ἄν θάρρησῃ.

Ἐκείνη τῆ στιγμή ἐφθασε κ' ὁ γιαντὸς Σιράξ, ὁ ὁποῖος ἐπισκεπτόταν τὸν καρδινάλιο κίθε βράδυ. Οἱ ὑπῆρξαι, πρὶν τὸν εἰσαγαῖν στὴν τραπεζαρία, ὅπου βρισκόταν ὁ καρδινάλιος, τοῦ ἀνεκοίνωσαν τὸ μυστικὸ καὶ τὸν παρεκάλειαν νὰ τοὺς βοηθήσῃ.

— Ἀκούς ἐκεῖ ! ἐρώναξεν ὁ καρδινάλιος στὸν γιαντὸ μὸλις τὸν εἶδε. Οἱ ὑπῆρξαι μὴν προσπαθοῦν νὰ μὲ πείσουν ὅτι ἐδειπνησα. Ἐγὼ, ἐντούτοις, δὲν θυμᾶμαι τέτοιον πράγμα καὶ πεινῶ πολὺ...

— Τόσο τὸ καλύτερο ! ἀπάντησεν ὁ γιαντὸς. Φαίνεται πὸς ἡ πρῶτις πλουτικὲς σου ἐξυτίνισαν τὴν δρεξή... Φάε λοιπὸν ἀκόμη, ὄχι ὄμως πολὺ. Ἐπειδὴ μάλιστα ἀδὲν ἔφαγα ἀκόμη, θὰ μοιραστῶ μαζί σου τὸ καινούργιον κοτόπουλο.

Ὁ Ντυμποῦ, ἀκούοντας νὰ μιλῇ ἔτσι ὁ ἀπόστολος τῆς ὀλιγογραφίας Σιράξ, ἐπέισθη διατρανῶς εἶχε ἴδῃ φάει, κ' ὅτι θὰ εἶχε «αἰσθημένα κρᾶση» γιὰ νὰ τοῦ δινή τείτοια συμ-
βουλή ὁ γιαντὸς...

Ἄλλος διάσημος ἀφηρημένος ὑπῆρξεν ὁ κόμης ντὲ Ματάν. γενικὸς διοικητὴς τῆς Βασιλικῆς Φρουρᾶς τῆς Γαλλίας. Κάποτε μάλιστα ὁ κόμης ντὲ Ματάν λίγο ἔλειπε νὰ πέσῃ θύμα τῆς ἀφηρημάδας του. Μιὰ μέρα, περνώντας ἀπὸ τὸν κήπον τοῦ Παλαί-Ρουαγιᾶ, καθὼς περπατοῦσε μὲ σκυμνιμένη κεφάλι, ἀποροσφημένος ἀπὸ τῆς σκίψεως του, σκόνταψε ἀπάνω σ' ἕνα δένδρον μὲ τὸση δύναμη, ὥστε τὸ μτόπό του καταμίτωσε. Ὁ ντὲ Ματάν ἐπέθεσε ὅτι εἶχε πέσει πάνω σκεκηνά διαβάτη καὶ χωρὶς νὰ συνῆλθῃ διόλου, ἀπὸ τὴν ἀφηρημάδα του, εἶπε μηχανικὰ στὸ δέντρο βγάζοντας τὸ καπέλο του :

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κύριε...

Μερικοὶ ἀξιωματικοὶ πού εἶχαν παρακολουθήσει τὴν κομικοτραγικὴ σκηνὴ ἔτρεξαν καὶ εἶδαν κ' ἔπαθαν ἔως ὅτου κατορθώσουν νὰ τὸν φέρουν στὰ λογιὰ του καὶ νὰ τὸν πείσουν νὰ τοὺς ἀφίση νὰ τὸν ἐπιδέσουν τὸ τραῦμα του.

Ὁ κομωδιογράφος Ντυφρενὸ, περιφρημος «γαφαφατῆς» λόγι τῆς μεγάλῃς του ἀφηρημάδας, ἔκρινε κάποτε καλὸν, προτοῦ ὄσθη στὸ θέατρο νὰ παρασταθῇ κάποια νέα του κομωδία, νὰ τὴν διαβάσῃ προηγουμένως σὲ μερικὸς φίλους του, γνωστοὺς συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς τῆς ἐποχῆς, γιὰ νὰ τοῦ πειν τὴ γνώμη τους. Οἱ φίλοι του ἐξεφράσθησαν ἐνθουσιώδως γιὰ τὸ ἔργο. Μόλις ἐντούτοις ἐδόθη στὸ θέατρο, ἡ κομωδία ἀπέτυχε παταγωδῶς.

Τὴν ἐπομένη τῆς ἀτυχίας, ὁ Ντυφρενὸ συνήνησε στὸ δρόμον τὸν κόμην ντ' Ἀρζεντόλ, καὶ ὄρμησε νὰ ὀλοφθῆται γιὰ τὸ λάθος πού εἶχε κάνει νὰ βασισθῇ στῆς κραικίξ τῶν φίλων του :

— Ἄδ θὰ ξαναδιαβάσω πλέον κανένα ἔργο μου σὲ ἀνθρώπους τὸν πνεύματός ! τοῦ εἶπε. Στὸ μέλλον, δὲ θάχω πετὰ ἐμπιστοσύνη παρὰ στὴ γνώμη μόνον τῶν ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀμόρφωτων, τῶν ἡλιθίων ἔστω, πού ἀσφαλῶς, θὰ μοῦ μιλήσουν μὲ μεγαλειότητα εἰλικρινεῖα... Τί λέτε, κ. ντ' Ἀρζεντόλ... Μοῦ ἀφιερώνετε λίγη ὄρα νὰ σὰς διαβάσω τὸ ἔργο μου, νὰ μοῦ πῆτε καὶ σεις τὴ γνώμη σας ;..

Ὁ δυστυχὴς Ντυφρενὸ δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβῃ γιὰτι ὁ κόμης ντ' Ἀρζεντόλ τοῦ ἐγύρισε τὴν πλάτη κ' ἔφυγε χωρὶς νὰ τὸν χαιρετήσῃ καὶ ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἔγινε ὁ πιὸ ἀσπονδὸς ἐχθρὸς του..

